

Uzasadnienie wraz informacją o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Przy uzasadnieniu o odstąpieniu od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu "Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030" wzięto pod uwagę następujące uwarunkowania wynikające z art. 49 ust. 1 ww.:

1) Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i art. 47 ust. 1 ww. ustawy, w szczególności:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Strategia Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030 (dalej: Strategia) jest dokumentem strategicznym, w którym określono cele strategiczne oraz kierunki działań w perspektywie do roku 2030 (Rozdział 2. Projektu dokumentu). Zdefiniowane cele i kierunki działań mają charakter kierunkowy tzn. wyznaczają obszary na jakich powinny skupiać się działania władz i podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii w perspektywie kilku najbliższych lat. Realizacja celów i kierunków działań będzie wymagała podjęcia działań o charakterze nieinwestycyjnym „miękkim”, jak również inwestycyjnym, natomiast zapisy Strategii nie określają konkretnych zadań inwestycyjnych, nie określają też ich parametrów techniczno-technologicznych, ani konkretnych lokalizacji (np. numerów działek, adresów, kilometrażu itp.), które pozwoliłyby zidentyfikować ich usytuowanie, rodzaj i skalę. Jedynym wskazaniem mogącym lokalizować poszczególne kierunki jest wskazanie w niektórych kierunkach konkretnych placówek, w tym edukacyjnych, czy też wskazanie miejscowości, w której realizacja tegoż kierunku jest szczególnie dostrzeganą potrzebą. Nie mniej jednak, takie identyfikowanie kierunków nie wskazuje na konkretne działanie, gdyż to jak realizacja kierunku będzie przebiegać, będzie uzależnione od późniejszych działań podejmowanych przez władze gminne.

Przyjęte w Strategii założenia m.in. kierunki działań wskazują, że realizowane mogą być różne przedsięwzięcia w różnorodnych obszarach. Można wskazać, że wśród działań nie inwestycyjnych, tj. miękkich mogą to być realizowane np. różne szkolenia, warsztaty, kursy podnoszące kwalifikacje itp. Natomiast wśród kierunków działań, mających charakter inwestycyjny wskazano:

- I.1.1. Rozwój i doposażenie infrastruktury ukierunkowanej na środowisko seniorów,
- I.3.2. Modernizacja, doposażenie i rozwój sieci świetlic wiejskich na terenie Gminy Czernikowo,
- II.1.1. Modernizacja infrastruktury na potrzeby rozwoju przedsiębiorczości oraz instytucji otoczenia biznesu (Punkt Obsługi Przedsiębiorców),
- III.1.1. Budowa, przebudowa i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej,
- III.1.2. Rozbudowa i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody na terenie Gminy Czernikowo,
- III.1.3. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Czernikowo,
- III.2.1. Budowa, przebudowa i rozbudowa dróg na terenie Gminy Czernikowo wraz z jej infrastrukturą towarzyszącą,

- III.2.2. Modernizacja linii kolejowej nr 27,
- III.3.1. Budowa kompleksu boisk sportowych w miejscowości Czernikowo,
- III.3.2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie Gminy Czernikowo na cele rekreacyjno-turystyczne,
- III.3.3. Budowa, modernizacja i doposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Czernikowo,
- III.3.4. Utworzenie i doposażenie terenów zielonych na terenie Gminy,
- III.3.5. Budowa Parku Wiejskiego w miejscowości Steklinek,
- III.4.1. Przebudowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury edukacyjnej na terenie Gminy Czernikowo,
- III.4.2. Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Makowiskach,
- III.5.1. Termomodernizacja budynków publicznych na terenie Gminy Czernikowo,
- III.6.1. Budowa instalacji OZE na terenie Gminy Czernikowo,
- III.6.2. Budowa i modernizacja energooszczędnego oświetlenia na terenie Gminy Czernikowo,
- III.6.3. Usuwanie wyrobów zawierających azbest.

W ramach kierunków działań mających charakter nie inwestycyjny (miękki) przewiduje się m.in.:

- I.2.1. Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego wraz z dostosowaniem oferty wspierającej i opiekuńczej względem osób potrzebujących wsparcia (osób bezrobotnych, samotnych, starszych),
- I.3.1. Aktywne działania w zakresie organizowania społeczności lokalnej,
- I.4.1. Doposażenie i informatyzacja szkół na terenie Gminy Czernikowo,
- I.4.2. Rozwój kształcenia, w tym również zawodowego w Technikum i Branżowej Szkole w Czernikowie,
- II.2.1. Wspieranie działalności rolniczej poprzez promocję istniejących gospodarstw rolnych wraz z popularyzacją rolnictwa ekologicznego,
- III.7.1. Działania z zakresu edukacji ekologicznej wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czernikowo na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- IV.1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Czernikowo,
- IV.2.1. Profesjonalizacja kadr jednostek organizacyjnych Gminy Czernikowo,
- IV.2.2. Promowanie potencjału Gminy w oparciu o jej walory endogeniczne, społeczno-gospodarcze i przestrzenne
- IV.2.3. Kształtowanie współpracy na szczeblu lokalnym i regionalnym z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami i partnerami społeczno-gospodarczymi.

Wskazane w projekcie Strategii przykłady kierunków działań mają charakter wyłącznie kierunkowy i nie stanowią konkretnych projektów, co wskazuje, że nie da się na ich podstawie precyzyjnie ocenić ich możliwości oddziaływania na środowisko. Ze względu na poruszaną w Strategii szeroką problematykę obejmującą różne komponenty środowiska i różne elementy infrastruktury oraz mając na uwadze, że środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów i relacji, realizacja zapisów tego projektu może potencjalnie mieć wpływ na stan środowiska. Ocenia się jednak, że określone szerokie ramy realizacji (wyłącznie czasowe, nie techniczno–technologiczne czy lokalizacyjne) pozwalają na odstępianie od opracowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, czyli prognozy oddziaływania na środowisko. Cele strategiczne i kierunki działań są

określone w sposób ogólny, nie zdefiniowano dokładnej lokalizacji ani ich zakresu czy skali. Ostatecznie inwestycje mogą być prowadzone w różnych miejscach i mieć różny zakres i skalę. Szczegóły dotyczące konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, ich rodzaju, skali i ich dokładnego usytuowania będą przedmiotem dalszych decyzji władz lokalnych, po przeanalizowaniu konkretnych uwarunkowań wynikających z przepisów prawa, potrzeb i możliwości finansowych itp. Ponadto w przypadku podjęcia decyzji o realizacji danego przedsięwzięcia inwestycyjnego będzie ono indywidualnie rozpatrywane pod kątem możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko. W trakcie prowadzenia postępowań dotyczących już konkretnie każdej inwestycji, organ prowadzący postępowanie będzie indywidualnie oceniał konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania, ale już na poziomie karty informacyjnej lub raportu oddziaływania na środowisko, gdzie zostaną szczegółowo i w odniesieniu do ram realizacji (technicznych, lokalizacyjnych) w zakresie skali, rodzaju i usytuowania ocenione oddziaływania.

Wyznaczone w Strategii cele i kierunki działań w odniesieniu do prowadzenia lokalnej polityki rozwoju nie są wiążące, a jedynie dają władzom Gminy i podmiotom realizującym założenia tego dokumentu wskazówki, co do stosowania i podejmowania działań inwestycyjnych, które pozwolą zrealizować określoną wizję rozwoju Gminy. Podejmowanie działań zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami interwencji nie jest przesądzone i może zależeć od wielu czynników np. sytuacji gospodarczej Gminy, zainteresowania potencjalnych inwestorów czy partnerów, mieszkańców itp. W przedmiotowym dokumencie Strategii nie ustala się warunków dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Projektowany dokument, jako dokument strategiczny, stanowi podstawę do podejmowania działań w zakresie polityki rozwoju, z którą wiąże się realizowanie działań nieinwestycyjnych, jak i inwestycyjnych. Strategia wskazuje również na problemy czy ograniczenia jakie występują na terenie Gminy Czernikowo. Założenia Strategii wyznaczają cele i kierunki interwencji jakie mają zostać zrealizowane w przyszłości aby rozwiązać istniejące problemy.

Wszystkie zaproponowane w Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo cele i kierunki działań służą zrównoważonemu rozwojowi gospodarczemu Gminy przy jednoczesnym utrzymaniu dobrego stanu środowiska i zachowaniu zasad ochrony przyrody, szczególnie obszarów cennych przyrodniczo. Działania podjęte w perspektywie długoterminowej będą miały korzystny wpływ na środowisko Gminy.

Obszar oddziaływania i zasięg planowanych kierunków działań będzie niewielki, jedynie na poziomie lokalnym, w granicach jednej gminy – Gminy Czernikowo.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Cele i założenia Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030 wykazują powiązania i zgodność z innymi dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym. Strategia rozwoju gminy z innymi dokumentami na poziomie lokalnym, tworzy komplementarny system narzędzi pozwalających na realizację polityki rozwoju Gminy. W ramach Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo, założenia strategiczne tj. cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań skoncentrowane są w ramach następujących obszarów:

- Społeczeństwo,
- Gospodarka, rolnictwo,
- Przestrzeń, środowisko i turystyka,
- Zarządzanie,

a jedną z nadrzędnych zasad wyrażonych zarówno w misji jak i wizji jest prowadzenie działań z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. W trosce o środowisko wśród ww. obszarów wyznaczono zwłaszcza obszar „Przestrzeń, środowisko i turystyka”, w ramach którego zdefiniowano **Cel strategiczny III. Rozwinięta i dostępna infrastruktura, czyste i wysokiej jakości środowisko oraz racjonalnie wykorzystywane zasoby endogeniczne.** W ramach celu strategicznego wskazano cele operacyjne nawiązujące wprost do ochrony środowiska naturalnego, oddziałując w tym na poszczególne elementy, w tym ochronę powietrza, ochronę wód i gleb przed zanieczyszczeniami, regulowanie i zapewnienie terenów zielonych wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii oraz przejściem na gospodarkę niskoemisyjną. W ramach powyższego celu będą mogły być realizowane działania zmierzające do poprawy jakości i stanu środowiska naturalnego oraz zachowania i ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Ponadto inne cele i kierunki działań również będą uwzględniały zasady zrównoważonego rozwoju i prowadziły w dłuższej perspektywie czasowej do pozytywnego wpływu na środowisko. Dodatkowo istotnym elementem będzie prowadzenie działań zmierzających do adaptacji do zmian klimatu, co szczególnie podkreśla *cel operacyjny III.6. Poprawa jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu, w tym wzrost wykorzystania OZE.*

Określone cele strategiczne i wyznaczone dla nich kierunki działań są zgodne z celami wyznaczonymi w dokumentach wyższego rzędu, na które pozytywnie będzie oddziaływać realizacja Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022–2030. Poniżej wskazano dokumenty strategiczne i określone w nich cele/kierunki interwencji, w które wpisują się założenia Strategii rozwoju Gminy Czernikowo

I. „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)”, w szczególności z:

- **celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, w tym:**
 - 1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją;
 - 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
 - 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
- **celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych, w tym:**
 - 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
 - 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym;
- **celem 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażanie polityk ukierunkowanych terytorialnie, w tym:**
 - 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem;
 - 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

II. „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”:

- **celem głównym: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców,**
 - celem szczegółowym I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
 - celem szczegółowym II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;
 - celem szczegółowym III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;

- celem horyzontalnym: (1) Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Do ww. Polityki ekologicznej państwa opracowano prognozę oddziaływania na środowisko, która nie wykazała przeciwwskazań do realizacji celów zawartych w dokumencie.

III. *„Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”*

- **celem głównym 1. Skuteczna edukacja, w tym cele operacyjne:**
 - celem operacyjnym 11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania
 - celem operacyjnym 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach
 - celem operacyjnym 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego
- **celem głównym 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo, w tym:**
 - celem operacyjnym 21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego
 - celem operacyjnym 22. Rozwój wrażliwy społecznie
 - celem operacyjnym 23. Zdrowie
 - celem operacyjnym 24. Kultura sztuka i dziedzictwo narodowe,
 - celem operacyjnym 25. Sport i aktywność fizyczna
- **celem głównym 3. Konkurencyjna gospodarka**
 - celem operacyjnym 33. Rozwój przedsiębiorczości
 - celem operacyjnym 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego
 - celem operacyjnym 35. Rozwój turystyki
 - celem operacyjnym 37. Nowoczesny rynek pracy
- **celem głównym 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko**
 - celem operacyjnym 41. Infrastruktura rozwoju społecznego
 - celem operacyjnym 42. Środowisko przyrodnicze
 - celem operacyjnym 44. Przestrzeń dla gospodarki
 - celem operacyjnym 45. Infrastruktura transportu
 - celem operacyjnym 46. Infrastruktura techniczna
 - celem operacyjnym 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne
 - celem operacyjnym 48. Potencjały endogeniczne
- **celem głównym 5. Spójne i bezpieczne województwo**
 - celem operacyjnym 51. Transport publiczny
 - celem operacyjnym 52. Cyfryzacja
 - celem operacyjnym 53. Bezpieczeństwo

Do ww. „Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko–Pomorskiego – Strategia Przyspieszenia 2030+” opracowano prognozę oddziaływania na środowisko, która nie wykazała przeciwwskazań do realizacji celów zawartych w dokumencie.

IV. *„Program Ochrony Środowiska dla Województwa Kujawsko–Pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”, szczególnie z:*

- **obszarem interwencji: Ochrona klimatu i jakość powietrza,**

- celem: dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm,
- celem: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
- **obszarem interwencji: Zagrożenie hałasem,**
 - celem: dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu,
 - celem: zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas.
- **obszarem interwencji: Gospodarka wodno–ściekowa,**
 - celem: poprawa jakości wody powierzchniowej,
 - celem: wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich.
- **obszarem interwencji: Gleby**
 - celem: dobra jakość gleb,
 - celem: rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych
- **obszarem interwencji: Zasoby przyrodnicze**
 - celem: zachowanie różnorodności biologicznej;
- **obszarem interwencji: Edukacja**
 - celem: świadome ekologicznie społeczeństwo.

Do ww. Programu ochrony środowiska opracowano prognozę oddziaływania na środowisko, która nie wykazała przeciwwskazań do realizacji celów zawartych w dokumencie.

V. „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2025”, szczególnie z:

- obszarem interwencji - Ochrona klimatu i jakości powietrza, Celem Poprawa jakości powietrza, kierunkiem interwencji:
 - Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
 - Wzrostem wykorzystania OZE
 - Doskonaleniem systemu planowania, monitoringu i edukacji,
 - Zwiększeniem efektywności energetycznej,
 - Zrównoważonym rozwojem energetycznym
- obszarem interwencji – Zagrożenie hałasem, celem Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami, kierunkiem interwencji:
 - *Ograniczenie hałasu,*
- obszarem interwencji Gospodarka wodno–ściekowa, *celem Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa, kierunkiem interwencji:*
 - *Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości,*
 - *Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami,*
- *obszarem interwencji: Zasoby przyrodnicze, celem Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej, kierunkiem interwencji:*
 - *Ochrona krajobrazu,*
 - *Edukacja ekologiczna*

Do ww. Programu ochrony środowiska opracowano prognozę oddziaływania na środowisko, która nie wykazała przeciwwskazań do realizacji celów zawartych w dokumencie.

Ponadto założenia Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo (cele i kierunki działań) są zgodne z dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego, takimi jak:

- I. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czernikowo na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”:
 - Obszarem interwencji - Ochrona klimatu i jakości powietrza, celem *Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, kierunkiem interwencji:*
 - *Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń,*
 - *Rozbudowa OZE,*
 - *Poprawa efektywności energetycznej,*
 - Obszarem interwencji *Zagrożenie hałasem, celem Zmniejszenie emisji hałasu i jego uciążliwości , kierunkiem:*
 - *Modernizacja dróg i ich otoczenia*
 - Obszarem interwencji: *Gospodarka wodno–ściekowa, celem Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko, kierunkiem:*
 - *Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,*
 - *Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków*
 - Obszarem interwencji: *Zasoby przyrodnicze: celem Poprawa bioróżnorodności i zapewnienie spójności ekosystemów przez ochronę nisz oraz fauny i flory, a także zmniejszenie presji na środowisko, kierunkiem:*
 - *Rozwój zrównoważonej ekoturystyki,*
 - *Ochrona przyrody i rewitalizacja miejscowości,*

Do ww. Programu ochrony środowiska właściwe organy uzgodniły odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wymienione dokumenty strategiczne, zwłaszcza Program ochrony środowiska dla Gminy Czernikowo zostały opracowane przed przedmiotową Strategią Rozwoju Gminy i zostały poddane procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której w szczegółowy sposób poddano analizie i ocenie działania, które wpisują się w kierunki działań i interwencji określone w Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo, jakie będą mogły być realizowane na podstawie jej zapisów. Założenia ww. dokumentów zostały uznane za zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Zapisy Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo będą miały istotne znaczenie dla uwzględnienia aspektów środowiskowych, w szczególności celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska na poziomie lokalnym. Strategia zawiera m.in. cele i kierunki skoncentrowane wokół zdefiniowanego obszaru „Przestrzeń, środowisko i turystyka”, co literalnie świadczy o ujęciu najważniejszych problemów, ale i szans dotyczących ochrony środowiska, przyrody i dziedzictwa kulturowego gminy. Ponadto zapisy Strategii wykazują

zgodność z celami wyznaczonymi w dokumentach wyższego rzędu w obszarze środowiska i ochrony przyrody. Ponadto należy podkreślić, że określona misja i wizja rozwoju podkreśla ważność zasady zrównoważonego rozwoju oraz poszanowanie środowiska naturalnego.

Wdrażanie celów strategicznych i kierunków działań określonych w Strategii, szczególnie tych z obszaru strategicznego „Przestrzeń, środowisko i turystyka”, przyczyni się do poprawy jakości środowiska na terenie Gminy Czernikowo, co może stać się istotnym czynnikiem wsparcia zrównoważonego rozwoju oraz wdrażania prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Projekt dokumentu został opracowany w ścisłej korelacji z unijnymi i krajowymi aktami legislacyjnymi i realizacyjnymi oraz programami strategicznymi, wyznaczającymi już ramy dla strategicznych celów rozwoju gminy. Dokumenty na szczeblu lokalnym, wojewódzkim, czy krajowym przeszły już strategiczne oceny oddziaływania na środowisko.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.

W Polityce ekologicznej państwa 2030 wskazano najważniejsze trendy w obszarze środowiska:

- przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- nasilające się skutki zmian klimatu,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Na ww. trendy stanowiące podstawę rozwoju każdego samorządu, w tym Gminy Czernikowo, Strategia Rozwoju odpowiada poprzez sformułowanie odpowiednich celów i kierunków rozwoju we wszystkich wyznaczonych obszarach strategicznych. Zagadnienia podjęte w Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030 odwołują się zwłaszcza do: problemu jakości powietrza, znacznymi dysproporcjami w zakresie skanalizowania i zwodociągowania Gminy, co przyczynia się do powstawania licznych nieczystości, zmian klimatycznych, niskiego poziomu świadomości społecznej, czy niewystarczająco zagospodarowanej przestrzeni z uwzględnieniem istniejących zasobów przyrodniczych. Załoženiami strategicznymi, które szczególnie będą odpowiadały na ww. problemy są te wyznaczone w ramach obszaru „Przestrzeń, środowisko i turystyka”, w ramach którego zdefiniowano cele i kierunki działań takie jak:

- *Cel strategiczny Rozwinięta i dostępna infrastruktura, czyste i wysokiej jakości środowisko oraz racjonalnie wykorzystywane zasoby endogeniczne oraz cele operacyjne:*
 - III.1. Zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury sieciowej,
 - III.3. Zapewnienie ładu przestrzennego poprzez rewitalizację przestrzeni publicznych wraz z rozwojem infrastruktury turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej,
 - III.5. Podniesienie standardu energetycznego budynków publicznych,
 - III.6. Poprawa jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu, w tym wzrost wykorzystania OZE.,
 - III.7. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Celem realizacji zadań ujętych w Strategii jest osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju Gminy oraz poprawa jej atrakcyjności poprzez działania społeczne i inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska. Wdrożenie założeń strategicznych tj. celów i kierunków działań wskazanych w dokumencie wpłynie na poprawę stanu poszczególnych elementów środowiska oraz przyczyni się

do utrwalenia pozytywnych postaw ekologicznych i poczucia odpowiedzialności za środowisko wśród mieszkańców Gminy Czernikowo.

2) Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań,

Strategia Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030, ze względu na swój charakter i specyfikę dokumentu, nie zawiera wprost wymienionych przedsięwzięć inwestycyjnych. Działania takie będą wynikać z określonych w Strategii celów i kierunków działań. Niemniej można stwierdzić, iż charakter zaproponowanych celów i kierunków rozwoju, ich możliwy rodzaj i skala oddziaływań na środowisko oraz cechy obszaru objętego oddziaływaniem powodują, że realizacja działań realizowanych na ich podstawie nie spowoduje w określonym horyzoncie czasowym znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Spośród celów i kierunków działań, na podstawie których mogą być realizowane w przyszłości zadania inwestycyjne (których konkretnych ram nie wyznacza przedmiotowa Strategia Rozwoju), mogących mieć potencjalny negatywny wpływ na środowisko można wymienić: poprawę efektywności energetycznej budynków, inwestycje infrastrukturalne w obiekty użyteczności publicznej, montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, inwestycje w infrastrukturę drogową i komunikacyjną na terenie gminy, tworzenie ścieżek rowerowych, inwestycje w zakresie rozwoju sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz kanalizacji deszczowej, rozbudowy oczyszczalni ścieków lub przydomowych oczyszczalni ścieków, rozbudowę lub modernizację stacji uzdatniania wody, rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej na terenie gminy, modernizację i rozbudowę infrastruktury towarzyszącej infrastrukturze drogowej (oświetlenie uliczne, chodniki, itp.) rewitalizacja obiektów gminnych, inne działania infrastrukturalne w zakresie realizacji usług publicznych itd.

Należy jednak podkreślić, że ww. działania będą najpierw zaprojektowane, a następnie realizowane w sposób minimalizujący jakiegokolwiek oddziaływanie na środowisko. Działania będące wynikiem realizacji wyznaczonych w Strategii celów i kierunków będą skutkować poprawą stanu środowiska: zapewnieniem ładu przestrzennego, zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do środowiska, zwłaszcza powietrza, redukcją zużycia energii elektrycznej i podniesieniem bezpieczeństwa publicznego. Ponadto ewentualne inwestycje drogowe wiążą się z ograniczeniem zanieczyszczenia powietrza, poprawą klimatu akustycznego, poprawą płynności ruchu oraz wzrostem komfortu i bezpieczeństwa w przemieszczaniu się. Tworzenie ścieżek rowerowych może wpłynąć na systematyczne ograniczenie użycia transportu samochodowego i spowoduje bezpośrednią, długoterminową poprawę jakości powietrza, a także ograniczy emisję hałasu do środowiska. Inwestycje w zakresie wodociągów i modernizacji ujęć wody przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców. Realizacja inwestycji kanalizacyjnych spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Dobrze zaplanowana infrastruktura turystyczna i rekreacyjna oraz ścieżki rowerowe – zaplanowane tak aby chronić przed zniszczeniem cennych przyrodniczo obszarów gminy - wzbogacą estetykę krajobrazu oraz przyczynią się do poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy. Zastosowanie źródeł OZE przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczeń powietrza dzięki ograniczeniu zużycia paliw kopalnych jako nośników energii wykorzystywanych np. do ogrzewania obiektów. Wszystkie ww. potencjalne obszary działań inwestycyjnych będą skutkować polepszeniem się

warunków życia ludności, w tym wynikających z wzrostu bezpieczeństwa i adaptacji do zmian klimatu.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji konkretnych inwestycji będzie leżało w gestii wykonawcy i dotyczyć będzie używanego sprzętu (hałas, emisja spalin i wycieki), organizacji prac (np. koordynacja prac, unikanie prac będących źródłem znacznego hałasu w porze wieczornej). Minimalizowaniu znaczących oddziaływań na środowisko będzie służyło przestrzeganie obowiązujących przepisów w zakresie ochrony środowiska.

Zaproponowane w Strategii cele i kierunki działań nie wyznaczają ram dla planowanych przedsięwzięć (zakresu, skali czy konkretnego usytuowania – będzie to przedmiot dalszych ustaleń i decyzji podejmowanych poza zakresem przedmiotowego dokumentu), a w określonym horyzoncie czasowym ze względu na charakter wyłącznie strategiczny, kierunkowy, rodzaj oraz skalę oddziaływania na środowisko powodują, że ich realizacja nie będzie miała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Realizacja potencjalnych działań inwestycyjnych wynikających z przyjętych celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań będzie powodowała oddziaływanie na środowisko, klimat akustyczny, jakość powietrza, wody oraz gleby jedynie o charakterze przejściowym (tj. chwilowym), odwracalnym i lokalnym, które będą występowały jedynie w czasie prowadzenia robót i ustąpią z chwilą ich zakończenia.

Założenia strategiczne określone w Strategii – cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań nie wiążą się z zasięgiem ponadlokalnym, długotrwałym i nieodwracalnym oddziaływaniem związanym z emisją, wykorzystaniem zasobów naturalnych czy wystąpieniem awarii przemysłowej. Ponadto większość wyznaczonych kierunków działań odnosi się do infrastruktury już istniejącej i do obszarów zabudowanych. Obszar oddziaływania i zasięg przyszłych działań podejmowanych na podstawie założeń strategicznych będzie niewielki, na poziomie lokalnym, w granicach jednej gminy - Gminy Czernikowo.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych,

Nie przewiduje się prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych ze względu na wielkość oddziaływania na środowisko, jak i odległość Czernikowo od granic Państwa.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Realizacja celów i kierunków działań wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030 nie spowoduje wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska. Zgodnie z założonymi celami zakłada się, że ich realizacja spowoduje korzyści dla środowiska oraz poprawi komfort życia mieszkańców Gminy. Poprawie ulegnie także zdrowie ludzi poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza, zachowania i ochrony walorów przyrodniczych, ochrona i rozwój terenów zielonych, powstanie ścieżek rowerowych. Nieliczne negatywne skutki związane będą z powstawaniem odpadów, emisją zanieczyszczeń komunikacyjnych i wzmożonym hałasem w trakcie realizacji konkretnych inwestycji, jednak oddziaływania te będą miały zasięg lokalny, krótkotrwały i w pełni odwracalny. Ostatecznie jednak, w przypadku osiągnięcia zakładanych celów, wskazuje się na przewagę oddziaływań korzystnie wpływających na funkcjonowanie środowiska i zapewnienie jego odpowiedniej jakości. Wszelkiego rodzaju kierunki działań wskazujące na rozwój infrastrukturalny zakładają realizację procesów inwestycyjnych zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju. Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję przyszłych projektów inwestycyjnych w środowisko, w trakcie realizacji prac będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska

naturalnego oraz przepisy BHP, a także zostanie zapewniona ochrona dla osób oraz własności publicznej poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu.

Planowane w ramach Strategii zadania nie są działaniami, które mogą spowodować znaczące zmiany w środowisku oraz nie wpłyną na elementy przyrody poddane ochronie w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. 2020 poz. 55 ze zm.). Uciążliwości, które mogą wystąpić w trakcie realizacji działań realizujących cele i kierunki działań określonych w Strategii, będą miały jedynie ograniczony zasięg oddziaływania (najbliższe otoczenie potencjalnej inwestycji, w trakcie jej realizacji), będą odwracalne i nie będą powodować wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia środowiska.

3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu.

Gmina Czernikowo odznacza się średnimi walorami przyrodniczymi, w tym walorami krajobrazowymi. Wyznaczenie na terenie Gminy kilku form ochrony przyrody decyduje o różnorodności biologicznej tego terenu. Gmina ma charakter rolniczy, gdzie użytki rolne stanowią większą część powierzchni Gminy. Przemysł na terenie Gminy nie jest dobrze rozwinięty.

Rzeźba terenu i budowa geologiczna obszaru, na którym leży Gmina Czernikowo są bardzo zróżnicowane, co sprzyja atrakcyjności regionu. Część północno-wschodnia jest obszarem wysoczyzny morenowej dla których charakterystyczny jest krajobraz wzniesień, zaś część południowo- zachodnia Gminy położona jest w Dolinie Wisły.

Ukształtowanie powierzchni Gminy wraz z budową geologiczną zadecydowały o występowaniu na przedmiotowym terenie surowców naturalnych, głównie w postaci kruszyw naturalnych. Zgodnie z analizą Państwowej Służby Geologicznej pn. „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2018 r.” na obszarze Gminy występują 2 złoża surowców, w miejscowości Witoważ. W okolicach Mazowsza i Wygody znajdują się prognostyczne złoża torfu oraz perspektywiczne złoża piasku, zlokalizowane na południe od Czernikowa. Wśród istniejących zasobów naturalnych wyróżnić można również jeden prognostyczny obszar, znajdujący się w miejscowości Pokrzywno. Co jednak istotne, większość złóż perspektywicznych i prognostycznych pokrywa się obszarowo z terenem Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, a jedno ze złóż dodatkowo pokrywa się granicami użytku ekologicznego Zielona Kępa, co stanowi barierę i przeszkodę dla procesu eksploatacji kopalin.

Istotnym zasobem naturalnym są lasy i obszary zadrzewione, które zajmują niemal 46,60 % całkowitej powierzchni Gminy. Gmina charakteryzuje się typowo rolniczym charakterem, zajmując powierzchnię równą 170 km², z czego 7 501,9089 ha stanowią użytki rolne, stanowiąc tym samym 44,09 % powierzchni całkowitej.

Na zasoby wodne Gminy Czernikowo składają się głównie rzeki, jeziora i obszary bagiennie. Zachodnią granicę Gminy stanowi rzeka Wisła wraz z jej dopływem - rzeką Mień. Istotnym zasobem wodnym są również jeziora, w tym, m.in. Jezioro Liciszewskie, Kijaszkowski, Zaciszce oraz Steklin. Największy obszar bagienny znajduje się w rejonie doliny Wisły, pomiędzy ujściem rzeki Mień, a Zieloną Kępą – będącą wyspą odciętą od lądu starorzeczem rzeki zwanym Martwą Wisłą.

Z uwagi na konieczność oceny jakości powietrza, zgodnie z informacjami Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Gmina Czernikowo pozostaje w strefie kujawsko-pomorskiej. Źródłem zanieczyszczeń powietrza dla obszaru

Gminy Czernikowo jest w głównej mierze ruch pojazdów. Zagrożenie stanowi także tzw. „niska emisja”, tj. emisja pochodząca ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe czy handlowe. W tym miejscu należy również zaznaczyć, że Gmina realizuje aktywną politykę w zakresie pozytywnych zmian klimatycznych i działań w zakresie poprawy jakości powietrza. Czynnikiem wpływającym na stan i jakość powietrza jest również wzmożony ruch samochodowy, dotyczący głównie obszarów, przez które przebiega droga krajowa nr 10, które wskazywane są również jako główne źródła hałasu komunikacyjnego. Wobec tego, koniecznym jest poprawa jakości powietrza na obszarze Gminy m.in. poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, zwłaszcza w przypadku gospodarstw domowych i budynków mieszkalnych, zwiększenie udziału OZE wraz z modernizacją infrastruktury drogowej, usprawniając przejazd przez obszar Gminy.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na obszary o szczególnych właściwościach naturalnych wrażliwych na oddziaływania. Nie występuje również zagrożenie przekroczenia standardów jakości środowiska oraz intensywnego wykorzystywania terenu. Nie przewiduje się przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na obszary

o szczególnych właściwościach naturalnych. Każde działanie inwestycyjne musi uwzględniać ochronę gatunkową fauny, flory i grzybów.

Obiekty mające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego: na terenie Gminy Czernikowo znajdują się obiekty zabytkowe o wysokich walorach artystycznych i mające historyczne znaczenie. Część z nich wpisana jest do rejestru zabytków. Są to m.in.:

- kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja w Czernikowie,
- park dworski w Kijaszkanie,
- kościół parafialny p.w. św. Marcina, mur ogrodzeniowy i starodrzew w otoczeniu kościoła w Mazowszu,
- zespół dworsko-parkowy, w tym dwór, park i spichlerz w Steklinie,
- zespół dworsko-parkowy, w tym dwór, park i obora (stajnia) ze spichlerzem w Steklunku

Na obszarze Gminy znajdują się różne formy ochrony zabytków ruchomych i nieruchomych, jak również występują Miejsca Pamięci Narodowej oraz groby i mogiły upamiętniające ofiary i walki w obronie ojczyzny.

Zaproponowane w Strategii cele strategiczne i oraz kierunki działań służące ich realizacji nie wpłyną negatywnie na obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, które są wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywnie wykorzystywanie terenu.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Obszar Gminy Czernikowo charakteryzuje się zróżnicowanym bogactwem przyrodniczym, co stanowi jeden z istotnych walorów przyczyniających się do rozwijania sektora turystycznego na jej

terenie. Na terenie Gminy znajduje się 42 549,53 ha obszarów objętych ochroną prawną, co stanowi 64% powierzchni Gminy. Występują cenne obszary przyrodnicze i krajobrazowe tj.:

- **obszary chronionego krajobrazu** - Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej
- **obszary Natura 2000** – Obszar Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły (PLH040012), Obszar Natura 2000 Włocławska Dolina Wisły (PLH040039), Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły (PLB040003)
- **pomniki przyrody** (3 szt.)
- **użytki ekologiczne**: Zielona Kępa.

Dane pochodzą z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (<http://crfop.gdos.gov.pl>) , aktualne na dzień 18.12.2021 r.

Przez obszar Gminy przebiegają również korytarze ekologiczne: Doliny Dolnej Wisły, Lasów Czernikowskich, Doliny Drwęcy, Doliny Drwęcy Dolina Dolnej Wisły.

Cel i kierunki działań wyznaczone w Strategii, przewidziane do realizacji nie spowodują utraty cennych obszarów przyrodniczych, nie doprowadzą do fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczone zostały obszary europejskiej ekologicznej sieci Natura 2000. Zakres prac nie wpłynie negatywnie na zachowanie integralności obszarów ani spójności sieci ekologicznej. Prace związane z wdrażaniem Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo nie spowodują zjawisk w środowisku przyrodniczym, które mogłyby wywrzeć znaczące oddziaływanie na obszary Natura 2000 oraz na obszary objęte ochroną prawną.

Realizacja założeń strategicznych wskazanych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030 nie spowoduje długotrwałych i nieodwracalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływanie znaczące, a tym samym jako pogarszające stan środowiska. Wdrażanie postanowień dokumentu umożliwi natomiast ochronę środowiska oraz poprawę jego stanu oraz likwidację zmian w środowisku wywołanych antropopresją.

W związku z powyższym stwierdzamy, że projekt "Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo na lata 2022-2030" nie wyznacza ram dla późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko, tym samym uważamy, że przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu nie jest wymagane.

Powyższe stanowisko zostało potwierdzone również przez organy opiniujące tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.